

Andrew og Hilda er naboer

– en bog om børneliv i Uganda

Lærervejledning

Af Tine Marie Jacobsen og Eva Müller

Andrew og Hilda er naboer – en bog om børneliv i Uganda

Undervisningsmaterialet består af denne lærervejledning, en elevbog, et terningespil med en plakat på bagsiden, en lyd-cd og en sansekasse, der kan lånes via landets Centre for Undervisningsmidler.

Materialet er velegnet til undervisning i 2.-4. klasse.

Klassesæt kan rekvireres gratis hos Dansk Røde Kors, men der skal betales for porto.

UDGIVET AF

Dansk Røde Kors med støtte fra Danida

LÆRERVEJLEDNING

Tekst: Tine Marie Jacobsen og Eva Müller

Redaktion: Johanne Brix Jensen (ansv.), Susanne Haugan, Niels Lauritsen

Illustration: Mette Marcussen

Foto: Jakob Dall

Layout: Paramedia

Tryk: Handy-Print A/S

© Dansk Røde Kors 2008

1. udgave, 3. oplag

ISBN: 978-87-92283-04-7

ELEVBOG

Tekst: Anne-Katrine Nørholm

Redaktion: Johanne Brix Jensen (ansv.), Susanne Haugan, Niels Lauritsen

Pædagogiske konsulenter: Tine Marie Jacobsen og Eva Müller

Foto: Jakob Dall

Illustration: Mette Marcussen

Layout: Helle Bjerre Østergaard

Tryk: Handy-Print A/S

ISBN: 87-85026-69-7

Dansk Røde Kors' skoletjeneste er et tilbud til elever og lærere i folkeskolen og gymnasiet. Skoletjenestens formål er at skabe opbakning til det humanitære arbejde blandt børn og unge og opfordre til medmenneskelighed, respekt og tolerance gennem indsigt i andre menneskers levevilkår.

Elever, der skriver projektopgave, kan få hjælp til at finde materialer og få svar på spørgsmål. Og lærere kan henvende sig for at få tilsendt undervisningsmaterialer om levevilkår og humanitære problemstillinger i hele verden eller hente inspiration til projektforsøg og emneuger.

Man kan ringe til Dansk Røde Kors' skoletjeneste på telefon 35 25 92 00 eller se mere på internetadressen www.skole.drk.dk

Indhold

4 INTRODUKTION

- 4 Beskrivelse af materialet
- 8 Materialets pædagogiske udgangspunkt

9 UGANDA – AFRIKAS PERLE

- 10 Uganda og Danmark i tal
- 12 Introduktion
- 13 Den politiske historie
- 15 Befolkningssammensætningen
- 16 Sundhedstilstanden
- 18 Uddannelse
- 19 Hvad gør Danmark for Uganda
- 20 Om Røde Kors

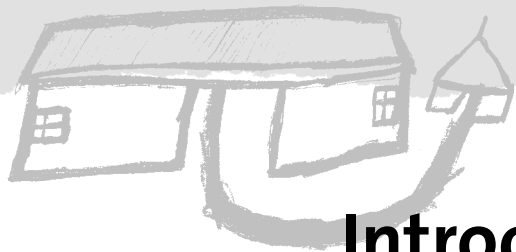
21 SAMTALE- OG AKTIVITETSFORSLAG

- 22 Burime: Bananplanter og hemmelige huse
- 23 Katwesigye Andrew og Kobusigye Hilda
- 23 Morgen
- 24 Klar til skole
- 25 Nu må man ikke komme for sent
- 26 Tickwe? Do you understand? Forstår I?
- 27 Fede frikvarterer og onsdagsmarch
- 28 Så er der mad
- 29 Bare de ikke har lukket for vandet
- 30 Andrew vil være læge
- 31 Hilda vil være nonne
- 31 Kyllingedrabet
- 32 Mørket kommer pludseligt i Burime
- 33 Ondt i hovedet og maven på grund af myg
- 33 Kvinden i spejlet
- 34 Røde Kors hjælper med sundheden i Burime – og i resten af verden

35 KOPIARK

- 36 1: Ugandas flag
- 37 2: To sange og en skolebøn
- 38 3: Noder til “The National Anthem” og “The School Anthem”
- 39 4: Tæl til ti på rukiga og på engelsk
- 40 5: Lav jeres egen fodbold
- 41 6: Madopskrifter fra Burime – til ti personer
- 42 7: Tegneserie om Andrews fremtidsdrømme

43 MATERIALE- OG LINKSLISTE

Introduktion

Beskrivelse af materialet

Undervisningsmaterialet "Andrew og Hilda er naboer – en bog om børneliv i Uganda" er beregnet til tværfaglig undervisning i 2.-4. klasse. Materialet består af følgende elementer:

- elevbog med terningespil og plakat
- lærervejledning
- lyd-cd (bestilles via www.skole.drk.dk)
- sansekasse (kan lånes på landets Centre for Undervisningsmidler)

Formålet

– med materialet er, at danske elever i 2.-4. klasse får indsigt i og tilegner sig viden om ugandiske børns hverdag og sundhed.

Gennem tekster, billeder, oplæsning, leg, aktiviteter og sansekasse med autentiske genstande inspirerer materialet til, at eleverne via samtale, sansning og refleksion over forskelle og ligheder mellem Uganda og Danmark tilegner sig viden om livet i Uganda set fra en sundhedsmæssig vinkel. Muligheden for sammenligninger fastholdes gennem materialets fleksible undervisningsforslag.

Materialet kan med fordel anvendes tværfagligt eller i projektorienteret undervisning. Det kan bruges kontinuerligt, hvis man i undervisningen har mange timer til rådighed såsom i emneuger, eller det kan bruges fragmentarisk, tilpasset den planlagte undervisning. Materialet henvender sig til følgende fag: Dansk, matematik, natur/teknik, historie, billedkunst, musik og hjemkundskab.

Elevbogen

– er en autentisk fortælling om Andrew og Hilda på henholdsvis 11 og 10 år. Andrew og Hilda bor med deres familier i en lille landsby omkranset af bananplanter. Landsbyen hedder Burime [Bu'-li-me] og ligger i Kabale-distriktet i den østlige del af Uganda. I fortællingen følger vi Andrew og Hilda en helt almindelig dag i deres liv: Fra de står op, går i skole, udfører deres daglige pligter, laver lektier, leger, til de går i seng om aftenen. Elevbogen er en højt-læsningsbog, men til hvert opslag er der også en boble med bonusinformation, som eleverne selv kan læse. Endvidere er der mange flotte fotos fra Uganda, som gør det visuelt lettere for den enkelte elev at følge med.

I elevbogen findes også et terningespil med en plakat på bagsiden. Spillet er udviklet med henblik på at give eleverne faktuel viden om hverdagen i Burime gennem leg. Med en terning i hånden får eleverne repeteret elevbogens pointer, alt imens de bevæger sig fra hytten i landsbyen og hen til skolen. Undervejs møder de forhindringer og glædelige overraskelser. Spillet kan spilles af 2-4 personer. Spillet kan ses på næste side.

Lærervejledningen

– indeholder beskrivelse af materialets formål og pædagogiske udgangspunkt samt samtale- og aktivitetsforslag til hvert opslag i elevbogen.

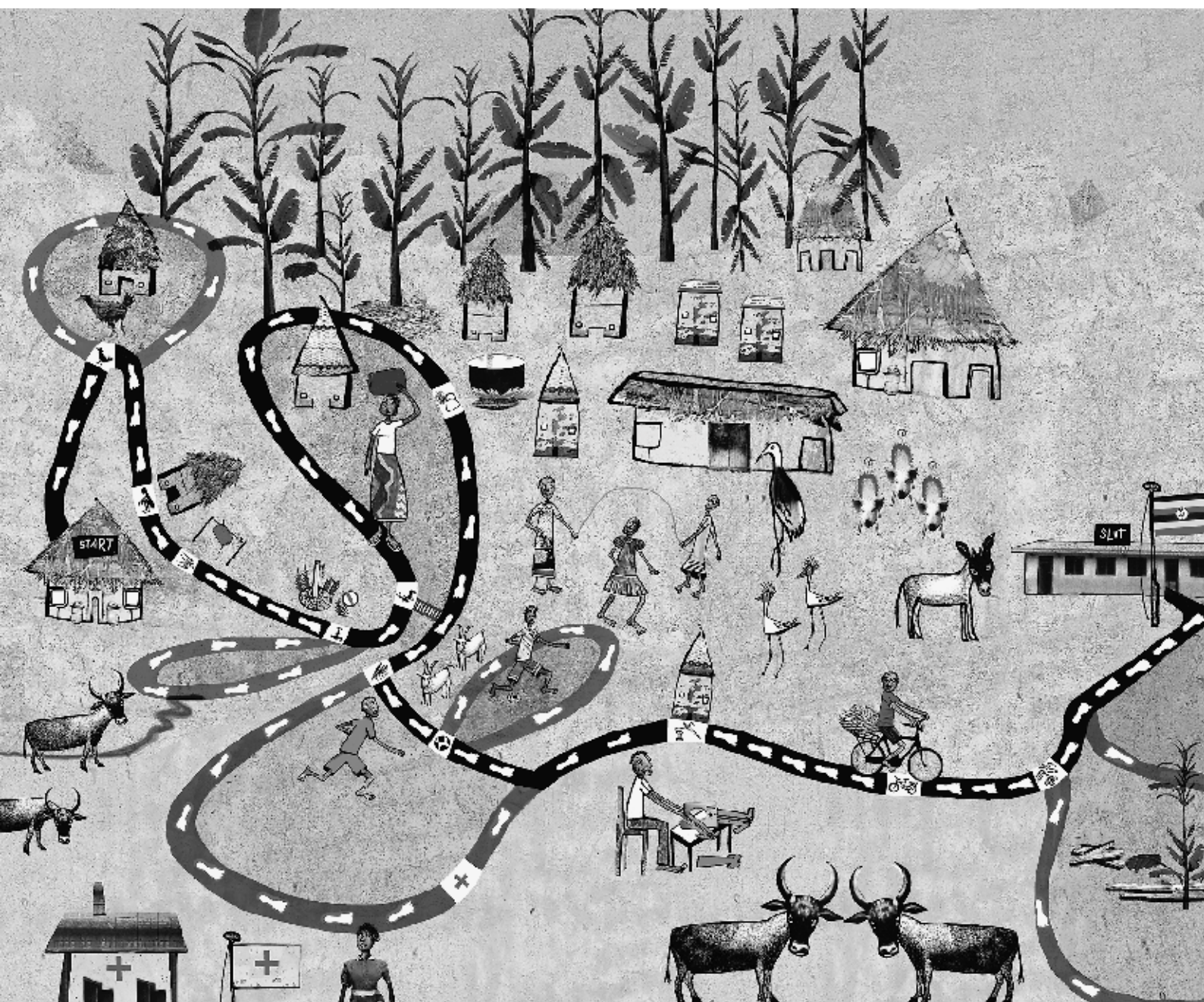
Derudover indeholder lærervejledningen faktuel baggrundsviden om Uganda, dels i tal, som kan sammenlignes med tal for Danmark, dels i ord, som fokuserer på Ugandas geografi, politiske historie, befolknings sammensætning, sundhedstilstand, uddannelsessystem og Danmarks bistandshjælp til Uganda. Man kan også læse mere om Dansk Røde Kors og organisationens projekt, primært om sundhed i Uganda.

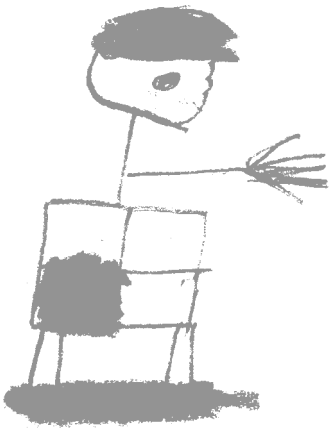
Der følger syv kopiark med til brug i undervisningen, som læreren alene eller i samråd med eleverne kan udvælge og bruge. Derudover findes forslag til supplerende læsning og links til brug i undervisningen, filmhenvisninger samt en liste over den anvendte litteratur. Lyd-cden kan bestilles på www.skole.drk.dk.

Lyd-cden

– knytter med sin oplæsning af elevbogen an til materialets idé om at konkretisere hverdagen i Uganda for danske børn. I baggrunden høres et autentisk lydbillede, som Røde Kors-medarbejdere har optaget på deres researchtur i Uganda forud for materialets tilblivelse. Derudover kan man høre eleverne på Andrew og Hildas skole synge første vers af “The National Anthem” og “The School Anthem” (se kopiark 2 og 3, og lyt til track 18 og 19). Slutteligt kan man høre Hildas klasse tælle til ti på henholdsvis rukiga [lu-tji-ga] og engelsk (track 20).

Den rigtige spilleplade og spillets regler er vedlagt elevbogen.

Sanse-kassen

– indeholder genstande, der afspejler hverdagen i byen Burime, hvor elevbogens hovedpersoner Andrew og Hilda bor. Flere af genstandene er afbilledet på elevbogens sider. Indholdet af kassen giver danske skoleelever mulighed for at sanse livet i Burime. Det fysiske nærvær af håndgribelige genstande bidrager til udviklingen af elevernes sanseapparat, fordi det blandt andet giver eleverne mulighed for at prøve Andrews' skoleuniform og dufte til Hildas' sæbe og creme eller binde en kanga rundt om livet.

Selve kassen er almindelig i Uganda. Stort set alle familier har sådan en kasse, hvori de opbevarer tøj, fotoalbums, breve og sygejournaler. Der er i alt 31 genstande i kassen. Sanse-kassen er et supplerende tilbud til resten af materialet, da den kun kan lånes via landets Centre for Undervisningsmidler.

Kom godt i gang

Vi anbefaler, at man, inden undervisningen begynder, læser lærervejledningens baggrundsmateriale om Uganda og sætter sig ind i de faktuelle oplysninger, som supplerer elevbogens fortælling.

Da materialet egner sig til tværfaglig undervisning i 2.-4. klasse, anbefaler vi, at undervisningens form og emner samt brugen af aktivitetsforslag fastlægges individuelt efter hvilke fag og hvilken aldersgruppe, det anvendes i og til. Det er ligeledes oplagt, at de forskellige fags lærere samarbejder om planlægningen af undervisningen, således at den tilgodeser det enkelte fags erkendelses- og udviklingsværdi. Undervisningen kan varieres ved højtlesning, læs-selv, afspilning af lyd-cd, classesamtaler, individuelt arbejde, gruppearbejde, aktiviteter og leg samt sanseoplevelser med sansekassens genstande.

I Uganda bor de ældre sammen med familien.

Når børnene i Burime endelig har fri fra skole og har gjort deres huslige pligter, er der tid til at bade i floden.

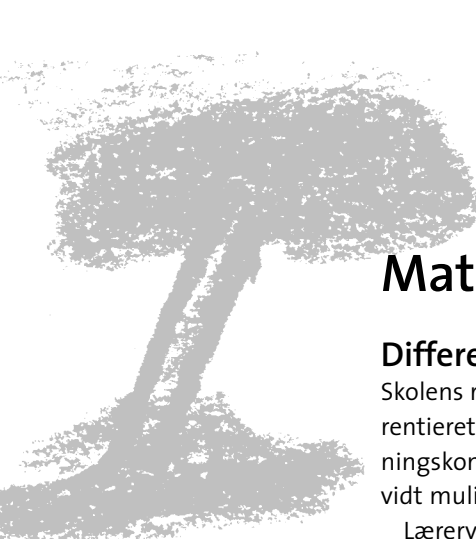
Inden forløbets start kan man rydde en væg i klasselokalet til det elevproducerede materiale, da det skaber helhed i undervisningsforløbet, når de fysiske rammer inddrages. Vi foreslår også, at man i klassen har et kort over Afrika eller en globus, så eleverne kan orientere sig om, hvor i verden Andrew og Hilda bor. Man kan i forvejen bestille en bogkasse med litteratur om Afrika hos skolens bibliotekar til frilæsning. Undervisningen kan ligeledes suppleres med film om Afrika fra Det Danske Filminstitut, eller man kan benytte de anbefalede internet-sider (se materialelisten bagerst).

På landets Centre for Undervisningsmidler kan man bestille sansekassen, der med sine genstande giver mulighed for at konkretisere de oplevelser, eleverne får gennem elevbogen. Det vil være en fordel at bestille kassen i god tid, således at læreren har mulighed for at se og beslutte, hvad genstandene skal bruges til, og hvornår i undervisningsforløbet de kan bruges.

Ungdommens Røde Kors

Hvis klassen er interesseret i at høre mere om Uganda, kan I få besøg af en ungdomsfrivillig fra Ungdommens Røde Kors. En ungdomsfrivillig er en ung, dansk frivillig, der tager fem måneder til Uganda og indgår i den lokale Røde Kors-afdelings arbejde. Sammen med de afrikanske frivillige udveksler de idéer og erfaringer, laver oplysningskampagner og hjælper til på de forskellige projekter. Det kan for eksempel være at plante træer eller reparere brønde. Kontakt Ungdommens Røde Kors på mail info@urk.dk eller telefon 35 37 25 55.

Klik også ind på undervisningssitet www.naturkultur.org, som handler om Tut og Ida, der rejser rundt i Uganda.

Materialets pædagogiske udgangspunkt

Differentiering

Skolens rummelighed er et nøglebegreb, der blandt andet indebærer muligheden for differentieret undervisning, hvor læreren i sin undervisning gennem materialevalg, undervisningskompetencer, forståelse og formidling søger at tilrettelægge en undervisning, der så vidt muligt henvender sig til den enkelte elev og dennes niveau.

Lærervejledningens samtale- og aktivitetsforslag samt kopiark giver mulighed for en differentieret undervisning. Da materialet henvender sig til elever i 2.-4. klasse, ligger der implicit en mulighed for udvælgelse af historier og aktiviteter. Disse kan vælges både efter klassetrin eller blandt klassens elever. Eksempelvis kan elever, der selv ønsker at læse, sætte sig ud på gangen med åben dør ind til klassen, mens læreren læser højt inde i klassen eller benytter sig af lyd-cden.

De mange intelligenser

Inspireret af Howard Gardner ønsker vi med materialet at tilgodese så mange intelligenser som muligt. Gardner lægger vægt på, at mennesket indeholder forskellige intelligenser, der varetager forskellige kompetencer, og pointerer, at det enkelte menneske opererer ud fra en eller flere af disse intelligenser. Dette syn medfører en accept af, at eleverne har individuelle måder at tilegne sig viden på, og at de indeholder individuelle kompetenceområder.

For at styrke klassens mangfoldighed af kompetencer må undervisningen appellere til så mange forskellige intelligenser som muligt. Dette har vi forsøgt at muliggøre gennem et fleksibelt materiale, der tilgodeser følgende intelligenser: Den sproglige, den logisk-matematiske, den musiske, den spatiale, den krops-kinæstetiske, den interpersonelle og den intrapersonelle. I praksis betyder det, at lærervejledningens samtale- og aktivitetsforslag indeholder såvel skrive- og tegneøvelser som matematikopgaver, sange, madopskrifter, balanceøvelser, samtaler om børns forhold i andre lande samt refleksion over eget liv.

Oplevelse og sansning

Materialet henvender sig til de yngre elever i folkeskolen og søger derfor at kombinere det konkrete med det sanselige.

Fordi abstraktionsniveauet hos børn i denne aldersgruppe ikke er fuldt udviklet, er det vigtigt, at undervisningsmaterialet er baseret på 'konkrethed'. Samtidig er eleverne på disse klassetrin nysgerrige, og de lærer blandt andet gennem brugen af deres forskellige sanser. Derfor bidrager undervisningsmaterialet til perception samt til brugen af sansemodaliteterne. Endelig ønsker vi med materialet at styrke elevernes sansende erkendelse. Det samfund, vi lever i, er præget af stor omskiftelighed, hvor alle sandheder er lige gyldige, og hvor mange svar ikke gives på forhånd. At udvikle sig og opnå erkendelse gennem sansende virksomhed bliver derfor mere og mere en nødvendig kompetence i et foranderligt samfund som vores. En sansende tilgang til forståelsen af verden bygger på intuition og indlevelse og kan være en vigtig ressource for den, der endnu ikke har et fuldt udviklet sprog- og kommunikationsapparat.

- Armstrong, Thomas (oversat af Susanne Aabrandt, 1999): "Mange intelligenser i klasseværelset", Adlandia, 2003
- Gardner, Howard: "De mange intelligensers pædagogik", Gyldendal Undervisning, 2002
- Langager, Søren: "Den æstetiske dimension", i Pædagogisk orientering nr. 6, 1996
- Schmidt, Lars-Henrik: "En dansende skole", <http://udd.uvm.dk/200102/>

Uganda – Afrikas Perle

Uganda og Danmark i tal

Mange elever har lettere ved at forholde sig til andre lande, hvis de sammenligner med Danmark. Introduktionen til Uganda sker derfor via udvalgte fakta-tal for Uganda og Danmark, som giver læreren mulighed for at informere eleverne om forskellige aspekter ved de to lande.

Tallene er primært hentet fra UNDP's årsberetning (Human Development Report) fra 2007. UNDP står for "United Nations Development Program" og kaldes på dansk FN's udviklingsprogram. UNDP's overordnede mål er fattigdomsbekæmpelse og menneskelig udvikling. UNDP arbejder med en udvidet definition af fattigdomsbegrebet, hvor fattigdom og rigdom er defineret på baggrund af levealder, læsefærdigheder, muligheder for skolegang samt den gennemsnitlige indkomst, den enkelte har til sin rådighed. Mange af de udvalgte tal findes også på www.danida.dk, www.udviklingstal.dk og www.alertnet.org

Der står "Band og march" på skoleskemaet. Det er Hilda, der bærer Ugandas flag.

	Uganda	Danmark
Hovedstad	Kampala	København
Areal	241.000 km ²	43.000 km ²
Befolkning (2007) I byerne På landet	28,8 millioner 13% 87%	5,4 millioner 86% 14%
BNP (2007)	8,7 mia. US \$	212 mia. US \$
BNP pr. indbygger pr. år (2007)	240 US \$ ~ 1500 kr	33.973 US \$ ~ 217.000 kr
Forventet levealder (2005)	49,7 år 50,2 år for kvinder 49,1 år for mænd	78 år 79,7 år for kvinder 74,9 år for mænd
Analfabeter i % af den voksne befolkning (2003)	33,2 %	Nærmest ingen
Andel af befolkningen med 7-9 års skolegang (2005)	63 %	98 %
Forventet årlig befolkningstilvækst (2003-2015)	6 %	0,2 %
Fertilitetsraten pr. kvinde (2006)	6,81 børn	1,8 barn
Børnedødelighed blandt 0-5-årige, pr. 1000 indbygger (2007)	134	5
Tilfælde af hiv/aids-smittede i % af befolkningen (2006)	6,4 % (30% i midt 1990'erne)	5.000 er hiv/aids smittede i Danmark ~ under 0,2 %
Andel af befolkningen med adgang til rent vand (2006)	60 %	100 %
Offentlige udgifter til sundhedssektoren i % af BNP (2005)	2,5 %	ca. 7,3%
Militæruddgifter i % af BNP (2006)	2,3 %	1,4%
Offentlige udgifter til uddannelsessystemet i % af BNP (2006)	5,2 %	7,7 %
Dansk udviklingsbistand til Uganda (2006)	476,4 mio. kroner	I 2006 brugte DK i alt 13.276,7 mio. kr. på udviklingsbistand
Antallet af telefonlinier pr. 1000 indbyggere	4 (2007)	570 (2006)
Antal mobiltelefon-ejere pr. 1000 indbyggere	67 (2007)	1007 (2006)
Antallet af internetbrugere pr. 1000 indbyggere	25 (2007)	580 (2006)

Introduktion

Uganda ligger i Afrika syd for Sahara-ørkenen omkranset af Kenya, Sudan, Den demokratiske Republik Congo (det tidligere Zaire), Rwanda, Tanzania og Victoria-søen, Afrikas største sø. Landet ligger højt over vandoverfladen og består hovedsagelig af højsletter og bjerge. Klimaet er tropisk, men lettere tempereret på grund af højden. Blandt landets mange floder er Nilen den største og mest kendte. Hovedstaden hedder Kampala og er med sine to millioner indbyggere cirka dobbelt så stor som København.

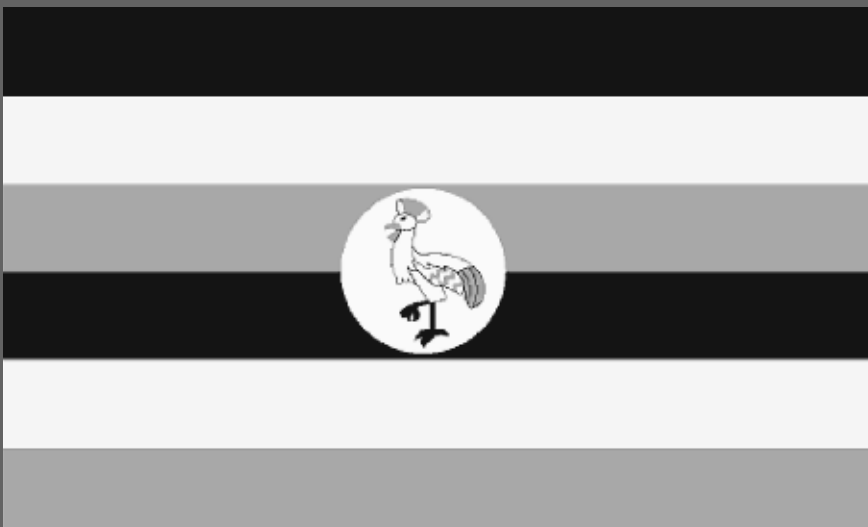
Flaget og nationalvåbnet

Ugandas flag består af seks vandrette striber i skiftevis sort, gul og rød. Sort er symbolet for det ugandiske folk, gul symboliserer solen, og rød står for broderskab. Ugandas nationalsymbol, en trane, pryder midt på flaget. Tranen går igen på Ugandas nationale våbenskjold. Sammen med en antilope står tranen på en bund af grønne vækster, som symboliserer eksportvarerne bomuld og te. Imellem sig har de to dyr et aflangt kampskjold. Dette er pyntet med en sol og en tromme, samt blå og hvide striber som symbol på Nilen og Victoria-søen. Nederst står Ugandas valgsprog: "For God and my country" (For Gud og fædrelandet).

Dyreliv

I Uganda finder man et rigt dyreliv. Koncentrationen af vilde dyr og fugle er en af de største i verden. Mest kendt er nok de 650 bjerg-gorillaer, som er på listen over truede dyrearter. Derudover findes der også chimpanseer, elefanter, kafferbøfler, krokodiller, løver, leoparder, zebraer, flodheste, hyæner, giraffer, antiloper, en bred vifte af sommerfugle og omkring 1000 forskellige fuglearter. De store, vilde dyr lever ikke længere frit i naturen. På grund af krybskytteri var mange af arterne ved at forsvinde, og i dag kan man kun opleve dem, hvis man tager på safari i en af Ugandas mange nationalparker.

Ugandas flag og nationale våbenskjold.

Penge

Ugandas møntfod hedder Uganda shilling. 1000 Uganda shillings svarer næsten til tre kroner. Skal man bo på et af de fine hoteller i Kampala eller købe dyre ting som for eksempel biler, computere og udlandsrejser, kan man dog kun betale med amerikanske dollars. Skal man derimod købe et stykke stegt kylling eller et lille tårn tomater fra en af de mange gadehandlere, skal man bruge Uganda shillings.

Rig og fattig

I Kampala har de rige mange muligheder for at leve et liv, der minder om det, der findes i alle andre storbyer rundt om i verden. Der er store hoteller, diskoteker, biografer, caféer, restauranter, bowling-baner, butikker, supermarkeder, burgerbarer, internetcaféer og masser af mobiltelefoner, der ringer. Men når det er sagt, er landet stadig et af verdens fattigste.

Ifølge FN's Udviklingsprogram UNDP tilhører Uganda gruppen af verdens 30 fattigste lande. Det er fordi, den gennemsnitlige levealder kun er 49,7 år, fordi 31 procent af befolkningen er analfabeter, fordi det højst er 63 procent af befolkningen, der får 7-9 års skolegang, og fordi hver indbygger i gennemsnit har 1500 kroner at leve for om året.

Selv om Uganda er et fattigt land, har landet aldrig været plaget af voldsom hungersnød. Takket være et venligt klima, hvor temperaturen for det meste befinder sig mellem 20 og 28 grader, og de uendeligt mange smålandbrug har befolkningen sjældent manglet de mest basale fødevarer som kartofler, ris, majs, bananer, bønner og de proteinfyldte sorgum-korn.

- Danidas "strategi for udviklingsarbejdet 2004-2008", Udenrigsministeriet, Danida
- "Danidas årsberetning 2002", Udenrigsministeriet, Danida
- Dyreliv: www.iucn.org/themes/ssc samt www.volcanoessafaris.com/goriallas.html
- Fakta om Uganda – på dansk: www.leksikon.org/art.php?n=3065
- Fakta om Uganda – på engelsk: www.myuganda.co.ug
- Tal for Uganda: http://hdrstats.undp.org/countries/country_fact_sheets/cty_ds.UGA.html
- Tal for Uganda: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ug.html#people
- Tidsskriftet Udvikling, temanummer om Uganda, nr. 4, november 2000, Udenrigsministeriet, Danida
- Tidsskriftet Udvikling, temanummer om Partnerskab 2000 – Uganda, nr. 1, januar 2001, Udenrigsministeriet, Danida
- Udenrigsministeriet, Danida: www.um.dk/da/menu/udenrigspolitik/landefakta/landefaktaafrika/uganda
- UNDPs årsberetning (Human Development Reports) fra 2003; <http://hdr.undp.org>, 2005 og fra 2007

Den politiske historie

Før uafhængigheden

Som de fleste andre lande i Afrika er Uganda et resultat af englændernes, franskmændenes, belgiernes, italienernes, portugisernes og spaniernes kolonisering af kontinentet. Siden 1500-tallet hentede europæerne såvel som araberne slaver i Afrika, som de med og uden lokale kongers samtykke solgte ude omkring i verden. På 400 år blev op mod 15 millioner afrikanske slaver solgt uden for deres eget kontinent.

Omverdens syn på den afrikanske befolkning var gennem århundreder nedladende. De så anderledes ud og blev i høj grad betragtet som en 'flok vilde', der skulle civiliseres. I forlængelse heraf besluttede de europæiske stormagter i slutningen af 1800-tallet at dele kontinentet mellem sig. De endelige grænsedragninger blev foretaget på en konference i Berlin i 1884/1885, hvor der uden hensyntagen til den afrikanske befolkning blev skabt nogle helt nye lande i Afrika. Kongedømmer blev delt midt over, andre blev lagt sammen, og i mange af de nye lande havde indbyggerne kun hudfarven tilfælles. De eneste to lande, der ikke blev koloniseret, var Etiopien og Liberia.

For Ugandas vedkommende betød det, at gamle rivaliserende kongeriger blev underlagt såvel de samme landegrænser som det britiske imperium. Størst af disse kongeriger var Buganda i syd, som hele vejen frem til landets selvstændighed i 1962 nød særlige privilegier, fordi det var regionens center for handel og et velorganiseret kongerige efter europæiske

standarder. Det betød blandt andet, at englændernes indsats for at videreudvikle landet blev koncentreret her, mens landets andre kongeriger i mange henseender blev negligeret. Denne tydelige forfordeling blev kimen til et indre spændingsforhold kongerigerne imellem, og det er en af forklaringerne på, at Uganda ikke kom til at fungere som stat, da landet opnåede selvstændighed fra briterne den 9. oktober 1962.

Efter uafhængigheden og frem til i dag

Det land, der af Churchill blev kaldt "Afrikas perle", blev stille og roligt kørt i sæk efter uafhængigheden i 1962. På diktatorisk vis blev Uganda hærget og ødelagt i næsten 20 år. Landet skiftede regering otte gange fra 1962 til 1986, men det var især Milton Obote, Idi Amin og endnu en gang Milton Obote, som op gennem 1970'erne og 80'erne fik lagt det frodige Uganda i ruiner på grund af voldsomme etniske og religiøse konflikter.

Ødelæggelserne var derfor store, da "the National Resistance Army" med Yoweri Museveni i spidsen indtog hovedstaden Kampala i januar 1986 og derefter satte sig på regeringsmagten i Uganda. Den nye regering skulle være en overgangsregering, som skulle bane vejen for et nyt demokrati. Men frem for at afholde parlamentsvalg hurtigt efter sin magtovertagelse fastholdt Museveni, at der først og fremmest var behov for en bedre og mere stabil administrativ struktur. Det betød, at der først blev afholdt præsident- og parlamentsvalg 10 år senere. Og det var først den 9. maj 1996, at Museveni med 74 procent af stemmerne fik sit demokratiske mandat.

Museveni har nu været præsident i Uganda siden 1986. Et særkende ved landets politiske system var, at det har været baseret på et 'ikke-partisystem'. Ifølge Museveni bar de politiske partier en stor del af skylden for de langvarige krige, der siden uafhængigheden har kostet landet næsten en million døde, sendt to millioner på flugt, skabt 600.000 krigsinvalidere og medført en enorm materiel ødelæggelse. I opgøret med de politiske partier tilbød Museveni i stedet alle landets etniske grupper at komme med i en samlingsregering under hans ledelse. Kodeordet var forsoning frem for konfrontation. Visionen var et folkestyre, der startede i den enkelte landsby og forgrenede sig opad til regeringsniveauet. Et basisdemokrati. Det lyder godt, og det har det i mange henseender også været, men bagsiden er også værd at notere sig. Selv om politiske partier ikke var direkte forbudte, havde de hverken ytrings- eller forsamlingsfrihed. I forlængelse heraf var det svært at vurdere, hvor stor opbakning Museveni og hans "no-party-movement" reelt havde i befolkningen. Det diskuteres stadig, om der var valgsvindel med i billedet, da et stort flertal af befolkningen i juni 2000 stemte for at bevare landets 'ikke-partisystem'. Museveni blev i marts 2001 genvalgt som Ugandas præsident frem til 2006. Parlamentet ophævede i 2005 en regel om, at landets præsident kun må sidde i to perioder. Dermed var vejen banet for at Museveni kunne stille op til en tredje præsident-periode. Det blev i juli 2005, ved en folkeafstemning, vedtaget at genindføre flerparti-systemet i Uganda.

Fra februar/marts 2006 afholdtes præsident - og parlamentsvalg. Præsident Museveni blev genvalgt med 59 procent af stemmerne. Modkandidaten Kizza Besigye fik 37 procent af stemmerne. Valget levede generelt op til internationale standarder, fastslog internationale observatører.

Fredsforhandlingerne mellem "Lord's resistance Army" (tidligere NRA) og den ugandiske regering opstartedes i juli 2006.

- Bratton and van de Walle: "Democratic Experiments in Africa", Cambridge, 1997
- Buttenschøn, Claus og Olaf Ries: "Ind i historien – Danmark og verden", side 25 – 46, Alinea, 2002
- Danida, www.um.dk/da/da/menu/udenrigspolitik/landefakta
- D'Almeida-Topor, Héléne: "Naissance des états africains, XXe Siècle", Casterman, Giunti, 1996
- Government of Uganda: www.government.go.ug
- Gyldendals etbinds leksikon, Fakta, om Afrika og om Uganda, Gyldendal, 1987
- Simensen, Jarle: "Afrikas historie", Politiken, 1996
- Tidsskriftet Udvikling, temanummer om Uganda, nr. 4, november 2000, Udenrigsministeriet, Danida
- Vilby, Knud: "Uganda – en politisk og økonomisk oversigt", Udenrigsministeriet, Danida, 1998

Der er masser af biler inde i hovedstaden Kampala og et helt andet tempo end det, man møder i Burime.

Befolkningssammensætningen

På grund af Berlin-konferencens tilfældige grænsedragninger er Ugandas befolkning et sammensurium af mange forskellige folkeslag og etniske grupper.

Sprog

Landets officielle sprog er engelsk. Det tales i parlamentet, på universiteterne, i skolerne og til konferencer. Det bruges i aviserne og på reklameskiltene. Landets forfatning og love er også skrevet på engelsk. Alligevel er det kun en mindre elite, som taler flydende engelsk. Den fattige befolkning på landet taler helt andre sprog. Mest udbredt er swahili og luganda. Og i Burime, hvor elevbogens hovedpersoner bor, tales der rukiga. Eksempler på dette sprog kan høres på lyd-cden, hvor Hildas klasse tæller til ti (track 20).

Religion

Over halvdelen af Ugandas befolkning er kristne (33 procent katolikker og 33 procent protestanter). Cirka 18 procent bekender sig til naturreligioner, mens de resterende 16 procent er muslimer.

By og land

I Uganda bor omkring 87 procent af befolkningen på landet. De ernærer sig i høj grad af de afgrøder, som de dyrker på deres små landbrug. I modsætning til Danmark, hvor et gennemsnitligt landbrug er på 54,5 hektar, er størstedelen af alle ugandiske landbrug på under to hektar. Jorden dyrkes ved hjælp af simple, lavteknologiske metoder, og over 80 procent af arbejdskraften leveres af kvinder, der sjældent har en landbrugsfaglig uddannelse. Det har mange af mændene heller ikke. Dertil kommer, at Ugandas mænd primært arbejder i industrien eller i servicefag i byerne. Det betyder, at effektiviteten i landbruget er begrænset. Selv om der findes store kommercielle landbrug, som tjener mange penge på at eksportere kaffe, te, bomuld, tobak og blomster til udlandet, udgør de kun en lille del af det samlede landbrug. Det er bekymrende i et land, hvor 90 procent af eksportindtægterne netop stammer fra landbruget, og hvor klimaet er så gunstigt, at landbruget i en moderniseret udgave kunne løfte hele nationen.

- Fakta om Uganda – på dansk: www.leksikon.org/art.php?n=3065
- Landbrugsraadet: "Tal om landbruget", 2007
- Tal for Uganda: http://hdrstats.undp.org/countries/data_sheets/cty_ds_UGA.html
- Tidsskriftet Udvikling, temanummer om Partnerskab 2000 – Uganda, nr. 1, januar 2001, Udenrigsministeriet, Danida
- The Central Intelligence Agency (CIA): "The World Factbook 2002" www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html
- Udenrigsministeriet, Danida: www.danida.dk
- UNDP's årsberetninger: <http://hdr.undp.org>
- Vilby, Knud: "Uganda – en politisk og økonomisk oversigt", Udenrigsministeriet, Danida, 1998

Sundhedstilstanden

Hiv/aids

Sundhedstilstanden i Uganda er på mange måder kritisk. Landet var et af de første på det afrikanske kontinent, som blev hårdt ramt af hiv/aids-epidemien. I starten af 1990'erne var over 30 procent af befolkningen smittet med hiv/aids. Dette tal er efter sigende faldet til omkring 6 procent. Denne bemærkelsesværdige reduktion er især resultat af ihærdige informationskampagner og regeringens italesættelse af et problem, som i mange andre afrikanske lande bliver tiet ihjel. Men når det er sagt, er tallet stadig højt. Samtidig skal det tilføjes, at de små sundhedsklinikker ude på landet ikke har mulighed for at screene blod. Det efterlader en fornemmelse af, at fraværet af hiv/aids i de lokale opgørelser i højere grad handler om manglende teknologi end ændrede seksualvaner.

Hiv/aids har indenfor de seneste 10 år dræbt mere end 15 millioner mennesker på det afrikanske kontinent. Afrika syd for Sahara er det hårdest ramte område i hele verden. Alene i 2007 blev 1,7 millioner mennesker smittet i dette område. Det bringer tallet op på 22,5 millioner hiv/aids-smittede. Til sammenligning er der kun 5000 hiv/aids-smittede i Danmark svarende til under 0,2 procent af befolkningen.

Malaria

Uganda plages ikke kun af hiv/aids. Malaria og luftvejsinfektioner kræver også mange menneskeliv hvert år. Malaria er særlig udbredt i de våde måneder marts, april, maj, september, oktober og november. I disse måneder er der i gennemsnit én i hver husstand, der er syg.

Sygdommen malaria skyldes en parasit, som lever i blodet på mennesker. Parasitten overføres til mennesker af en særlig type myg. Når myggen stikker, overføres malariaparasitten fra myggen til mennesket og omvendt. På den måde lever parasitten den ene del af sit liv i myggen, hvorfra den spredes til mennesker, og den anden del af sit liv i mennesket, hvor den opformerer sig i blodet.

Hvert år dør omkring en million mennesker af malaria – 90 procent af dem i Afrika syd for Sahara. Sundhedssystemet i Uganda er ikke i stand til at kontrollere udbredelsen af parasitten eller behandle alle malariasmittede på samme måde som i Vesten. Dertil er sundhedssystemet endnu for svagt, og der er for mange smittede. Derfor er udbredelse af imprægnerede myggenet en af de mest effektive metoder til bekæmpelse af malaria i Uganda. Myggenettet har en dobbeltfunktion, fordi det både beskytter den, der sover under det mod at blive stukket, og samtidig dræber giftimprægneringen myggen, når den flyver ind i nettet. Populært kan man altså sige, at ét myggenet beskytter én person og dræber nogle myg. Men hvis en hel by eller landsby bruger imprægnerede myggenet, vil det slå så mange myg ihjel, at det bringer den samlede malaria-smittefare ned.

Kampen mod malaria har blandt andet resulteret i Abuja-deklarationen, hvor statsledere fra stort set hele Afrika har skrevet under på, at de aktivt vil bekæmpe malaria. Abuja-deklarationen blev underskrevet den 25. april 2000 og stiler mod at have halveret malaria-truslen i Afrika inden år 2010. Den 25. april er siden da udnævnt til at være "Afrikas Malaria Dag".

Den nationale sundhedspolitik

Hårdt presset af kolde facts og landets donorer fremlagde regeringen i maj 1999 en 5-årsplan for den nationale sundhedspolitik. Planen opprioriterer primære sundhedstjenester på landsbyniveau og nedprioriterer avancerede og dyre hospitaler i byerne.

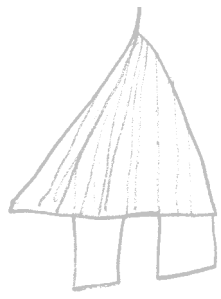
Som situationen var i 2005, havde cirka 72 procent af befolkningen mere end fem km til nærmeste sundhedsklinik, og der findes i gennemsnit kun én læge pr. 29.000 indbyggere, hvilket er meget få sammenlignet med Danmark, hvor der findes én læge pr. 300 indbyggere. Regeringen arbejder på, at alle landsbyer skal have en sundhedskomiteé og alle sogne en sundhedsklinik. På nuværende tidspunkt er der i alle kommuner en sundhedsklinik med

Fra sygeplejerskernes kontor.

På sundhedsklinikken.

fødeafdeling, og hvert amt har et mini-hospital med mindst 25 sengepladser og en operationsstue.

Men selv om alle disse ambitiøse mål bliver nået, er vejen ud af fattigdommen stadig lang. Den fattige har ikke råd til medicin, og adgangen til rent vand og sanitære forhold er stadig begrænset.

Det er regeringens erklærede mål at sikre alle ugandere rent drikkevand i år 2015. Men så længe befolkningsvæksten er højere end produktionen af nye vandhaner og -pumper, sker der reelt ingen udvikling. Ifølge UNDP havde 60 procent af befolkningen adgang til rent vand i år 2004, mens 79 procent (i 2001) havde adgang til forbedrede sanitære faciliteter. Det er selvfølgelig en fremgang for den enkelte, når en landsby får en beskyttet brønd med rent vand, men folk slipper ikke for at stå i kø, og de slipper heller ikke for at transportere vandet fra brønden og hjem. Vandtransporten er dog blevet lettere end tidligere, hvor kvinderne bar vand i tunge lerkrukker. Plastikkens indtog på det afrikanske kontinent var en sand revolution for kvinderne og børnene, som siden har transporteret vand i lette plastikdunke.

- Aidsfondet: www.aidsfondet.dk/?layout=o
- Baggrundshistorie: <http://avert.org/aidsuganda.htm> (på engelsk)
- Faber, Kim: Politiken d. 1. december 2002 : "International Aids dag: Uganda: Tvivl om aids-succes"
- Magnussen, Pascal: "Dansk Bilharzias Laboratorium"
- Ministry of Health, Uganda, www.health.go.ug/pubs.htm
- Sundhedsstyrelsen: www.sst.dk
- Udenrigsministeriet Danida: www.danida.dk
- Uganda Aids Commission: www.aidsuganda.org
- UNAIDS: Joint United Nations Programme on HIV/AIDS
www.unaids.org/publications/graphics/addis/slido01.htm, Rapport ' Sub-saharan Africa, AIDS epidemic update, Regional summary, 2008
- UNDPs årsberetninger: <http://hdr.undp.org>
Tal for Uganda: <http://hdr.undp.org/statistics/data/countries.cfm?c=UGA>
- U.S. Census Bureau, UNAIDS, WHO: www.census.gov/ipc/www/hivctry.html
- WHO: www.who.int, Roll Back Malaria: www.rbm.who.int, Africa Malaria Day: <http://mosquito.who.int>

Uddannelse

I Uganda er det som i Danmark gratis at gå i skole. Men kun for fire af familiens børn. Og kun de første syv år. Hvis man vil videre fra "primary school" til "secondary school", koster det penge. Mange penge. For der skal betales for undervisningen, bøgerne, skoleuniformen, kosten og logiet. Det skal der også, hvis man vil videre på gymnasiet og universitet. Derfor har den fattige ikke råd til at give sine børn mere end syv års skolegang. Regeringen tilbyder godt nok nogle sponsor-programmer til dygtige elever fra fattige familier, men der er rift om pladserne. I Kabale-distriktet i det sydøstlige Uganda findes der kun fem fri-pladser til "secondary school", som skal fordeles blandt kandidater fra over 300 skoler. Man skal ikke blot være den dygtigste elev på sin egen skole, man skal også være blandt de dygtigste i hele distriktet for at komme i betragtning til en fri-plads i en "secondary school" med alt betalt. Denne procedure gentager sig, når man skal videre i skolesystemet. Så selv om præsident Museveni har proklameret, at det er regeringens mål, at give alle Ugandas børn mulighed for gratis skolegang de første syv år, er der stadig langt til en videregående uddannelse.

- Uddannelsessystemet: www.uganda.co.ug/edu
- Uganda Røde Kors: www.redcrossug.org

Eleverne rækker altid hånden op og begynder ikke at tale, før de har fået lov.

Den frivillige Røde Korsmedarbejder i Burime, Deus, får sig en snak med patienterne i sundhedsklinikens venteværelse.

Hvad gør Danmark for Uganda

Danmark støtter landets fattigste

Uganda modtager penge fra Danmark gennem Udenrigsministeriet, der tager sig det danske udviklingssamarbejde med Uganda. Bistanden var i 2006 på 476 mio. kr. For at forbedre befolkningssundheden er der blevet boret nye brønde, og gamle er renoveret. Det har betydet, at yderligere en million mennesker har fået adgang til rent drikkevand. Dertil kommer latriner til private husholdninger, grundskoler og sundhedsklinikker. I forbindelse med sygdomsbekæmpelse er børn under fem år blevet vaccineret mod difteri, kighoste og stivkrampe, og sundhedsinstitutioner er blevet udstyret med medicin. Sygeplejeskoler i det nordlige Uganda er blevet renoveret, og der er ydet støtte til sundhedsydelse til nomader i den nordøstlige del af landet. I forhold til aids-epidemien styrker Danmark indsatsen ved at opbygge det centrale medicinforstyringsystem, som er ansvarlig for medicin til hiv-smittede.

Indsatsen for menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse samt kvinder og børns rettigheder er styrket. Danmark og Uganda har indgået en aftale om dansk støtte til bekæmpelse af korruption, herunder støtte til ombudsmanden, som efterforsker anklager om korruption i den offentlige sektor.

Konflikten i det nordlige Uganda har kostet dyrt økonomisk og menneskeligt og har betydet, at omkring 2 millioner mennesker har boet i særlige flygtningelejre under kummerlige vilkår. Fredsforhandlingerne mellem den ugandiske regering og "Lords resistance Army" har betydet, at befolkningen i det nordlige Uganda i et stort tal er begyndt at forlade lejrene og vende tilbage til deres jordlodder.

- Danidas årsberetning 2004, Udenrigsministeriet, Danida

Hilda på vej hjem fra vandposten.

Om Røde Kors

Røde Kors er verdens største hjælpeorganisation med omkring 100 millioner frivillige og medlemmer i 186 lande. Røde Kors hjælper mennesker, som er fattige, syge eller er ofre for en krig eller en naturkatastrofe.

En stor del af Uganda Røde Kors' arbejde handler om sundhed for familier, om førstehjælp og om at sikre rent blod til mennesker, der har brug for en blodtransfusion. Dansk Røde Kors har støttet sundhedsarbejdet i Uganda siden 1981 og arbejder særligt med at højne sundhedsniveauet i lokalsamfundene med fokus på latriner, rent drikkevand, viden om medicin, malaria, førstehjælp og rent blod. Uganda Røde Kors' sundhedsarbejde er også støttet af Danida.

Ungdommens Røde Kors i Danmark og i Uganda arbejder desuden sammen om udveksling af unge mellem de to lande.

Du kan læse mere om Røde Kors' arbejde i Uganda og i Danmark på Dansk Røde Kors' website www.drk.dk og om Ungdommens Røde Kors og ungdomsdelegaterne på www.urk.dk. Vil du vide mere om den danske bistand til udviklingslande, kan du besøge Danidas website på www.danida.dk

Røde Kors' sundhedsprogram i Uganda

Det lokalt baserede sundhedsarbejde er organiseret helt ude i landsbyerne, hvor Røde Kors i samarbejde med regeringen bygger sundhedsklinikker og vandposter, hvor man kan hente rent drikkevand. Samtidig rådgiver frivillige Røde Kors-arbejdere landsbyens familier om, hvordan gårdspladsen holdes ren, om at koge vandet og have en kompostbunke gravet ned i haven. Desuden sælger Uganda Røde Kors imprægnerede myggenet til familierne for 5000 Uganda shillings – cirka 20 danske kroner. Det betyder, at Uganda Røde Kors ikke tjener penge på salget.

På sundhedsklinikkerne er der en til to sygeplejersker ansat til at undersøge patienterne, udskrive medicin og rådgive kvinder under og efter graviditeter.

Uganda Røde Kors har samarbejdet med de ugandiske myndigheder om at sikre rent blod til blodtransfusionscentre siden 1950'erne. I de lokale Røde Kors-afdelinger arbejder bloddonorklubber med at rekruttere nye bloddonorer og med at undervise bloddonorer om sikker sex og hiv/aids. Derudover er førstehjælpsundervisning også en stor del af Uganda Røde Kors' arbejde, ligesom det er i Danmark.

Samtale- og aktivitetsforslag

Fødder fra et klasseværelse på skolen i Burime.

I dette kapitel følger der for hvert opslag i elevbogen en lille bonus-information til læreren om forhold i Uganda og Burime, som man ikke nødvendigvis er bekendt med, hvis ikke man har rejst på det afrikanske kontinent. Derefter opstilles der nogle samtale- og aktivitetsforslag, som er relevante i forhold til teksten i elevbogen.

Om samtalen: Tanken er, at eleverne skal forholde sig til den information, de har fået om Uganda. Dernæst kan de drage sammenligninger til deres eget liv og danske forhold.

Om aktiviteterne: Samtalen og de diskussioner, den afføder, er en aktivitet i sig selv. Men for at stimulere alle sanser og intelligenser foreslås desuden forskellige aktiviteter.

SIDE 5-7: Burime: Bananplanter og hemmelige huse

Om geografi

Burime er en meget lille landsby, som kun findes på specifikke kort over Uganda. Det kan ligeledes være svært at finde Muhanga, som er den første større by, man kommer til, når man forlader Burime for at sælge bananer. Men på de fleste kort over Uganda kan man finde distriktet og byen Kabale. Det er i det område, at Andrew og Hilda bor.

Samtale

I hvilket land ligger Burime?

Hvad ved eleverne om Afrika?

Hvordan bor Andrew og Hilda? Lyder det hyggeligt, sjovt, farligt, anderledes?

Kunne eleverne tænke sig at bo hos Andrew og Hilda i løbet af en ferie?

Hvordan drømmer eleverne om at bo, når de bliver voksne?

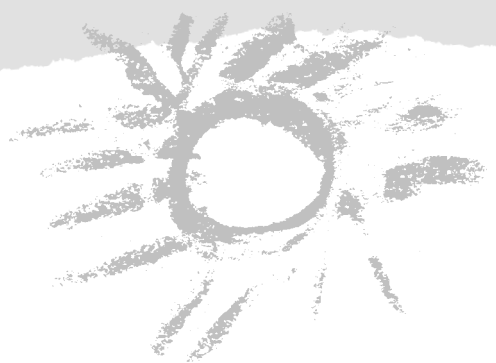
Aktivitet

Få eleverne til at slå op i deres atlasser eller kigge på tavlekortet og finde Uganda. Bed eleverne finde hovedstaden Kampala. Hvis I er i besiddelse af sansekassen, kan I finde Kabaledistriktet på kortet over Uganda.

Lad eleverne farve flaget (se kopiark 1 på side 36). Fortæl dem samtidig om flaget og Ugandas våbenskjold og det, de symboliserer.

Hilda og hendes søster
tænder op under
gryderne i køkkenhytten.

SIDE 8-9: Katwesigye Andrew og Kobusigye Hilda

Om familier og navne

Uganda er et gammelt engelsk protektorat (en gammel koloni), og derfor får mange ugandere et engelskklingende navn, når de bliver døbt. Det navn, barnet får, lige når det er blevet født, er til gengæld mere 'afrikansk'. Sammenkoblingen af det afrikanske og det engelske er typisk for Uganda, hvor mange gerne vil bevare nogle kulturelle traditioner samtidig med, at de forholder sig positivt til verden udenfor, hvor det dominerende sprog er engelsk. At give sit barn et engelskklingende navn er derfor en symbolsk accept af, at uddannelse og udvikling i Uganda foregår på engelsk.

Samtale

Lad eleverne beskrive Andrew og Hildas familier.

Diskuter navne og deres betydning. Hvorfor er der for eksempel mange danske efternavne, der ender på "sen"?

Hvordan er elevernes egne familiestrukturer?

Aktivitet

Lad eleverne gå på internettet for at undersøge, hvor mange der har det samme efternavn som dem selv. Gå for eksempel ind på www.degulesider.dk. Gå ind i "navnebogen". Skriv efternavnet under "navn/firmanavn" og vælg område. Tryk på "søg". Hvis eleverne får mange søgeresultater, kan I indskærpe søgningen ved at indtaste postnummer og by. Skriv resultaterne op på tavlen, så I kan se, hvem der har det mest specielle og mest almindelige efternavn.

SIDE 10-11: Morgen

Om tid og pligter

I Burime er der meget, som tager længere tid, end det gør i Danmark, fordi der ikke findes elektricitet, rindende vand og kloak afløb i den enkelte husholdning. Der kommer heller ikke nogen og henter affald en gang om ugen, og derfor skal alle familier have en kompostbunke, så de selv kan nedbryde deres affald. Dette er et led i Røde Kors' sundhedsprogram. Når køkkenaffaldet er samlet et sted, er det lettere at holde alt andet rent. Når man gøder jorden med kompost, bliver afgrøderne bedre. Denne form for gødning er samtidig gratis – i modsætning til kemisk gødning, som de færreste har råd til på landet.

Samtale

Hvad bruger Andrew og Hilda tid på om morgenen, inden de skal i skole?

Skriv eventuelt deres pligter op på tavlen.

Hvad bruger eleverne tid på om morgenen?

Er der nogen, der har prøvet at malke en ko? Eller som har en kompostbunke?

Hvad er en papyrus-sump?

Papyrus: Tropisk afrikansk sumpplante med op til seks meter høje stængler. Jordstænglerne kan spises, bladene anvendes til flette- og vævearbejder. Af marven fremstillede man i oldtiden papyrus-papir.

Aktivitet

Fyld en vanddunk eller en spand med henholdsvis fem liter vand (Hilda) og 20 liter vand (Andrew) og mål, hvor langt eleverne kan gå med den på hovedet. Kan det lade sig gøre uden at støtte med hænderne, ligesom Hilda gør på billedet i elevbogen?

SIDE 12-13: Klar til skole

Om morgenmad og toiletter

I Uganda har man aldrig haft sultkatastrofer, som vi for eksempel kender dem fra Somalia og Etiopien. Takket være det frodige landskab har befolkningen aldrig manglet de mest basale fødevarer. Selv om de fattige familier får en ensformig kost primært bestående af sorgum-grød, matoke (kogte, grønne bananer), søde, gule bananer og te, er det trods alt gode, solide måltider.

Andrew og Hilda spiser altid sorgum-grød til morgenmad – nogle gange med et stykke brød til. Selv om det er et sundt morgenmåltid, er det måske lidt kedeligt i længden, fordi det er det samme hver dag, også i weekenden.

Af sundhedsmæssige årsager ligger toilethytten altid lidt væk fra resten af familiernes huse. Toilettet fungerer som et muldtoilet. I stedet for vand bruger man blade og jord til at 'skylle efter' med. Vand til at vaske hænder med findes i vanddunken uden for toilethytten.

Samtale

Hvilken slags grød spiser Andrew og Hilda til morgenmad?

Hvad spiser eleverne til morgenmad? Er det sundt? Er der forskel på hverdag og weekend?

Diskuter toiletforholdene. Er der nogle af eleverne, som har prøvet et muldtoilet? Eller et toilet, hvor de skulle sidde på hug?

Aktivitet

Hvis klassen er i besiddelse af sansekassen, lægger opslaget op til, at eleverne føler, rører, dufter og samtaler om den blå sæbe, vaskestenen og Tip-top-cremen.

På vej til skole. Andrew går forrest. Hilda ses lige bagved.

På billedet ses en pige, som får pisk af en anden elev, fordi hun er kommet for sent. På denne skole i Kishami-distriktet udvælger lærerne de elever, som skal straffe de elever, der har gjort noget strafbart.

SIDE 14-15: Nu må man ikke komme for sent

Om skoleuniformer og hår

I Uganda har alle skoler en skoleuniform. Det er en engelsk tradition fra den gang, landet var et engelsk protektorat. På de fineste privatskoler har alle elever samme slags sko, strømper, bukser/kjole, skjorte, cardigan og slips på. I Burime ejer mange af børnene slet ikke sko, og hvis de gør, tager de dem kun på, hvis de skal i kirke eller ind til byen. For børnene i Burime er det ingen sag at gå eller løbe den lange vej til skole uden sko på.

På Andrew og Hildas skole er skoleuniformen blå. Drengene har blå skjorter og brune shorts. Pigerne har blå kjoler. En skoleuniform koster cirka 30 kroner. Det er mange penge for en fattig familie, og derfor er det ikke alle børnene i Burime, som har en.

I Uganda har folk svært ved at få langt hår. Deres hår er kruset og vokser meget lidt. Derfor får mange piger flettet deres hår, når de skal pynte sig. Hvis de vil have lange fletninger eller langt glat hår, får de flettet kunstigt hår ind i håret. Som I kan se på billederne, er alle børnene i Burime næsten kronragede. Det skal de være i løbet af skoleåret. Det kræver skolen. Overalt i Uganda gælder det, at skoleelever skal være korthårede. Det er først, når pigerne kommer på universitetet, at de må møde op med pyntet hår, når de går til undervisning.

Samtale

Hvordan kommer Andrew og Hilda i skole? Hvordan starter deres skoledag?

Hvilke fordele og ulemper er der ved skoleuniformer?

Hvordan er eleverne påvirket af moden i Danmark?

Hvilke fordele og ulemper er der ved at straffe elever?

Aktivitet

Syng "The National Anthem" (Oh Uganda) og "The School Anthem" (Skolesangen) med eleverne og læs skolebønnen (se kopiark 2 og 3 på side 37-38). Oversæt i fællesskab teksterne fra engelsk til dansk. På lyd-cd'en kan I høre børnene i Burime synge de to sange (track 18 og 19).

Eleverne på skolen i Burime tegner nogle af de tegninger, som ses rundt omkring i elevbogen og i lærervejledningen.

SIDE 16-17: Tickwe? Do you understand? Forstår I?

Om sprog

I Uganda taler man engelsk i alle skoler. Dette er endnu en arv fra den engelske kolonitid. Ligesom i Indien er engelsk det sprog, der samler befolkningen. Der tales så mange forskellige lokale sprog i Uganda, at det ville være umuligt for folk i nord, syd, øst og vest at forstå hinanden, hvis ikke de kunne kommunikere på engelsk. Næsten alle unge ugandere taler engelsk nu om dage, fordi det er gratis at gå i skole de første syv år.

Samtale

Hvilke regler gælder i Andrew og Hildas skole?

Hvordan skal de tiltale deres lærere?

Andrew og Hilda skal til eksamen hvert år for at rykke op i næste klasse. Hvad synes eleverne om det? Hvornår går man til eksamen i Danmark?

Aktivitet

Tæl til ti på rukiga og på engelsk (se kopiark 4 på side 39). På lyd-cden kan I høre Hildas klasse gøre det (track 20).

SIDE 18-19: Fede frikvarterer og onsdagsmarch

Om skoleskemaer

Andrew og Hildas skoleskema er noget anderledes end dem, vi kender fra Danmark. De har flere timer, og de har fag, som vi ikke har. For eksempel "band og march". I de timer lærer eleverne at marchere, som soldaterne gør i hæren. Et andet eksempel er seksualoplysning, som Andrew og Hilda har i sidste time hver fredag. Uganda var et af de lande, der var hårdest ramt af hiv/aids i starten af 1990'erne. Regeringen gør stadig meget for at bekæmpe dette problem, og et af initiativerne er seksualoplysning.

Klokken	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
MORGENSAMLING OG -BØN					
8.45 – 9.25	Engelsk	Matematik	Engelsk	Matematik	Engelsk
9.25 – 10.05	Matematik	Engelsk	Matematik	Engelsk	Matematik
10.05 – 10.45	Idræt	Religion	Engelsk	Natur og teknik	Idræt
FRIKVARTER					
11.00 – 11.40	Rukiga	Rukiga	Religion	Matematik	Matematik
11.40 – 12.20	Natur og teknik	Billedkunst	Band og march	Natur og teknik	Natur og teknik
12.20 – 13.00	Samfundsfag	Billedkunst	Band og march	Samfundsfag	Samfundsfag
SPISEFRIKVARTER					
14.10 – 14.50	Musik	Natur og teknik	Musik	Samfundsfag	Natur og teknik
14.50 – 15.30	Religion	Samfundsfag	Billedkunst	Religion	Samfundsfag
15.30 – 16.30	Idræt	Idræt	Billedkunst	Idræt	Sexualoplysning

Samtale

Hvad laver Andrew og Hilda i deres frikvarterer?

Hvad laver eleverne i deres frikvarterer?

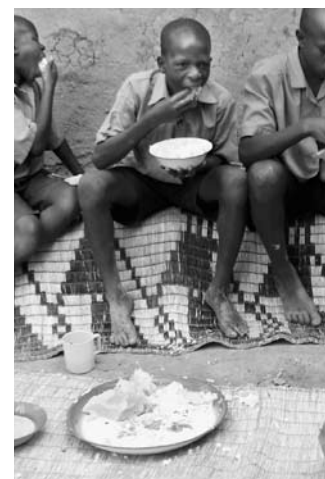
Er der nogle af eleverne, der spiller i band?

Hvilke associationer får eleverne, når de kigger på march-billederne?

Hvad synes eleverne om, at dem uden skoleuniform skal gå bagerst?

Aktivitet

Lav jeres egen fodbold (se kopiark 5 på side 40).

Frokost hjemme hos Andrew.

SIDE 20-21: Så er der mad

Om mad

De fleste ugandere elsker matoke (de grønne, kogte bananer) på samme måde, som danskerne elsker rugbrød. De fleste vil gerne have det hver dag, fordi det mætter på den gode, sunde måde. Andrew og Hildas mødre har aldrig været inde i et supermarked. Alt det, de bruger i den daglige husholdning, dyrker de selv eller bytter sig til. Derfor bruger de næsten aldrig penge i hverdagen.

Samtale

Hvad spiser Andrew og Hilda til frokost og aftensmad?

Diskuter elevernes spisevaner. Hvad er 'traditionel' dansk mad? Er danskernes madvaner påvirket udefra?

Aktivitet

Lav afrikansk mad à la Andrew og Hilda (se kopiark 6 på side 41).

Chapati – en slags brød, der ligner en tyk pandekage.

Kylling med friske tomater, løg og ris. Drik te til.

Hilda med en kop sorgumgrød.

SIDE 22-23: Bare de ikke har lukket for vandet

Den dag, vandposten var lukket, måtte Andrew ned til åen for at få fyldt familiens vanddunk op.

Om rent vand

Kun 60 procent af befolkningen i Uganda har adgang til rent drikkevand. Det beskidte vand, som mange kvinder og børn må hente ved vandløb eller vandhuller – ofte langt væk – medfører sygdomme som for eksempel kolera og tyfus.

Inden beboerne i Burime fik en beskyttet vandpost, gik køerne og græssede lige op til brønden, og det eneste alternativ var den lille å i udkanten af sumpen. Ingen af stederne var vandet rent nok til at drikke.

Rent vand er livsnødvendigt, fordi sygdommene kan være dødelige. Røde Kors' arbejde for at sikre rent vand til alle inden for en kilometer fra hjemmet, samt for at dødeligheden i forbindelse med vandrelaterede sygdomme nedsættes.

Gennem sundhedsprogrammet i Uganda forsøger Røde Kors at sikre rent drikkevand til beboerne i seks distrikter. Røde Kors er med til at beskytte brøndene, sætte vandposter op og indhegne dem, så køer, geder og andre dyr holdes væk. Vandet testes jævnligt for bakterier og mikrober, og Røde Kors-frivillige underviser familierne i, hvordan man beskytter vand og madvarer i forbindelse med opbevaring og tilberedning, samt hvordan familierne skal forholde sig, hvis de bliver syge.

Samtale

Hvad laver Andrew og Hilda, når de har fri fra skole?

Hvad laver eleverne, når de har fri fra skole?

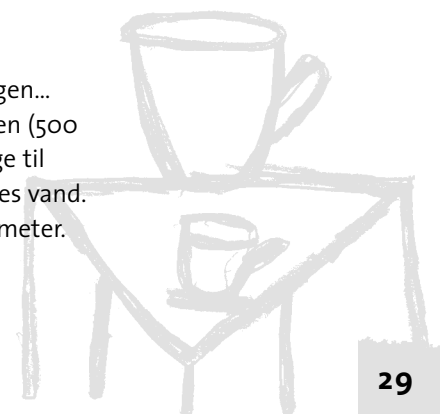
Diskuter vandforholdene i Burime. Hvor henter Andrew og Hilda vand?

Hvorfor er vand vigtigt?

Hvad betyder rent vand for ens helbred?

Aktivitet

Et fælles regnestykke på tavlen: Hvor mange kilometer går Andrew og Hilda om dagen... bare for at få vand og komme i skole? Først skal de ned til vandposten og tilbage igen (500 meter hver vej), så skal de i skole (tre kilometer) og hjem til frokost. Så skal de tilbage til skolen igen og hjem igen klokken 16.30. Når de er kommet hjem, skal der atter hentes vand. Og hvis der er lukket for vandet, så er det ikke bare 500 meter hver vej, men $1\frac{1}{2}$ kilometer. Hvor mange kilometer går eleverne i løbet af en dag?

SIDE 24-25: Andrew vil være læge

Om uddannelse og sundhed

Uddannelse og sundhed hænger i høj grad sammen. Sygdomme lige fra hiv/aids og malaria til lungeinfektioner, kolera, tyfus og tarm-orme kunne i et vist omfang begrænses, hvis uddannelsesniveaueet i den samlede befolkning var højere. Selv om Ugandas regering prioriterer uddannelse højt, så ligger landet stadig på plads nummer 154 ud af 175 lande på UNDP's HDI-indeks (Human Development Index) for år 2005. Dette indeks er baseret på befolkningens forventede levealder, læsefærdigheder, samlede skolegang og den enkeltes indkomst. Danmark lå som nummer 14 i 2005. Hvis man ikke kan læse eller kun har gået lidt i skole, ved man ikke nødvendigvis, hvorfor man skal koge vandet, inden man drikker det, hvorfor særligt små børn bør sove under et myggenet, hvorfor man skal vaske hænder, når man har været på toilettet, hvorfor man skal kompostere sit affald, eller hvorfor man kan få hiv/aids af at dyrke ubeskyttet sex. Samtidig skal man også tage højde for det økonomiske aspekt. I Danmark er de fleste sundhedsydelser gratis. I Uganda koster de fleste penge.

Samtale

Hvad drømmer Andrew om at blive, når han bliver stor?

Hvilke sygdomme vil Andrew gerne kunne kurere?

Findes disse sygdomme også i Danmark? Hvilke sygdomme er mest udbredte i Danmark?

Hvad er elevernes fremtidsdrømme?

Aktivitet

Lad eleverne skrive tekst til tegneserien om Andrews fremtidsdrømme (se kopiark 7 på side 42).

En ventende mor med et malariasygt barn på sundhedsklinikken.

SIDE 26-27: Hilda vil være nonne

Om religion og kirken i Burime

Næsten alle ugandere bekender sig til en trosretning, og de gør mere ud af at dyrke deres religion, end vi gør i Danmark. Der afholdes gudstjeneste hver søndag ved ti-tiden. Det betyder, at der godt kan gå en time af gudstjenesten, inden kirken er fyldt op. De børn, som i første omgang havde en plads på bænken, må langsomt vige pladsen for de voksne og sætte sig ned på en stor måtte oppe ved alteret og musikerne. I Andrew og Hildas kirke er gudstjenesten langt mere livlig, end den vi kender fra den danske folkekirke. Der bliver spillet på trommer, rangler og klaver, og folk synger ivrigt med.

Samtale

Hvilken religion tror Hilda på? Hvem beder hun til?

Hvilke religiøse ritualer er der i Andrew og Hildas skole?

Hvordan er det i Danmark?

Mange af vores feriedage er tidligere religiøse helligdage. Fejrer eleverne stadig disse helligdage?

Hvornår har eleverne sidst været i kirke?

Aktivitet

Lad eleverne dramatisere deres egne fremtidsdrømme, for eksempel ved at mime dem for hinanden.

SIDE 28-29: Kyllingedrabet

Om tilberedningen af kyllingerne

Kyllinger er noget, de fleste familier på landet selv fanger og slagter. For det første er det for dyrt at købe kød på markedet inde i byen. For det andet er det umuligt at holde noget koldt, når man ikke har køleskabe og fryser.

Når kyllingen er blevet slagtet, skal fjerene pilles af og indvoldene tages ud. Derefter bliver den skyllet grundigt, og så er den klar til at blive kogt eller stegt sammen med hjertet, leveren og kråsen. I Uganda kunne man aldrig finde på at smide indmaden ud. Det er sundt og nærende, og når man sjældent får kød, er det sande delikatesser.

Samtale

Hvad er Hildas livret?

Hvordan får Hilda og hendes storebror fat på kyllingen?

Hvordan laver eleverne mad derhjemme? Har de selv en maddag?

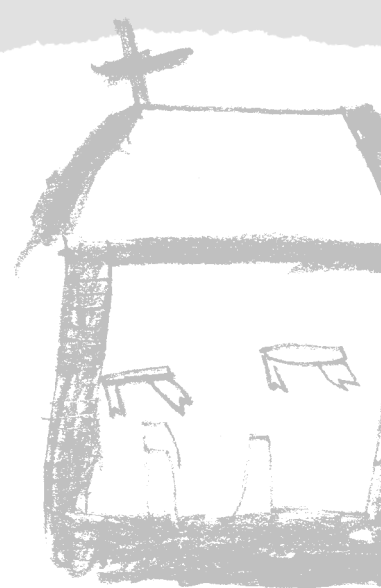
Har de set en kylling blive slagtet?

Diskuter, hvor maden kommer fra. Kommer al mad fra supermarkedet?

Er der nogle af eleverne, der har grøntsager, frugter eller slagtedyret derhjemme?

Aktivitet

Eleverne skal være journalister for en dag. Lad eleverne interviewe deres bedsteforældre om 'gamle dage'. De skal finde ud af, om de har prøvet at slagte en høne, og sammenligne historien med den, de kender fra Burime. Næste gang, klassen arbejder med Uganda-materialet, kan de fortælle de andre elever om deres interview.

Hilda kigger op på stjernerne og månen.

SIDE 30-31: Mørket kommer pludseligt i Burime

Om mørket

Uganda ligger på 0-de breddegrad, hvilket betyder, at ækvator går gennem landet. Omkring ækvator er der ofte vindstille, og dagene har omtrent samme længde hele året. Solen står op ved 6-tiden om morgenen og går ned igen ved 18-tiden om aftenen. Når solen går ned, kommer mørket nærmest med det samme. Tusmørket varer kun nogle minutter, og derefter bliver det rigtigt mørkt, især ude på landet hvor der ikke er noget elektrisk lys, som 'forstyrrer' himlen. Her er det kun månen, stjernerne og små bål, som lyser i natten.

Samtale

Hvad sker der i Burime, når mørket falder på?

Hvornår bliver det mørkt i Danmark om sommeren? Og om vinteren?

Ved eleverne, hvad en cikade er? Kender de dens karakteristiske lyd?

Aktivitet

Nu er natten kommet, dagen er næsten omme og fortællingen om Andrew og Hilda er næsten slut. Genopfrisk elevernes viden om Burime og spil spillet om Andrew og Hilda, som findes i alle elevbøgerne bag på plakaten.

SIDE 32-33: Ondt i hovedet og maven på grund af myg

Om malaria

Som det fremgår af elevbogen, har både Andrew og Hilda haft malaria ligesom så mange andre børn i Uganda. Selv om man kan helbredes for malaria, er det alligevel ulykkeligt for en fattig familie, når et familiemedlem rammes. Når man er fattig, har man ikke råd til myggenet og myggebalsam. Man har heller ikke altid råd til at gå til lægen, og man har slet ikke råd til at købe dyr medicin.

Samtale

Hvor gammel var Hilda, da hun blev syg af malaria?

Hvordan kom hun til sundhedsklinikken?

Er der nogen af eleverne, der har været på hospitalet? Hvordan kom de hen til hospitalet?

Hvordan ser et myggenet ud, og hvorfor er det vigtigt at sove under et myggenet?

Hvilke symptomer viser sig, når man har fået malaria?

Aktivitet

Hvis klassen er i besiddelse af sansekassen, lægger opslaget op til, at I kigger på myggenettet. Få eleverne til at forestille sig, hvordan det er at krybe under nettet hver aften, inden de skal sove, og få dem til at prøve forsigtigt at krybe under det.

SIDE 34-35: Kvinden i spejlet

Om "Kvinden i spejlet"

Når man ikke har elektricitet, har man heller ikke tv, video og dvd. Det betyder blandt andet, at man bruger tid på at fortælle historier. Eventyret om kvinden i spejlet blev fortalt den aften, Hilda og hendes familie serverede kylling for deres gæster. Det var en pensioneret lærer og ven af familien, som fortalte historien på det lokale sprog, rukiga. Derefter blev den genfortalt på engelsk af en af Røde Kors' lokale medarbejdere. Og nu har vi så oversat den til dansk.

Samtale

Hvad handler eventyret om? Hvorfor går den lille pige ikke i skole?

Minder teksten eleverne om andre eventyr?

Hvorfor er pigen flov over, at hun aldrig har gået i skole?

Er eleverne glade for at gå i skole?

Aktivitet

Lav jeres klasseværelse om til Burime. I kan slukke lyset, rydde stole og borde ud til siderne og tænde nogle fyrfadslys. Placér lysene midt på gulvet og sæt jer rundt om dem. Leg, at I ligesom Andrew og Hilda sidder ved bålpladsen om aftenen. Fortæl eleverne om overlevelsering af fortællinger og lad dem genfortælle eventyret for hinanden.

Oplysning om sundhed. Plakater fra sundhedsklinikken.

SIDE 36-37: Røde Kors hjælper med sundheden i Burime – og i resten af verden

Om de syv Røde Kors - principper

Røde Kors' arbejde hviler på syv principper: Medmenneskelighed, upartiskhed, neutralitet, uafhængighed, frivillig tjeneste, enhed og almengyldighed. I praksis betyder det, at Røde Kors hjælper folk i nød uafhængig af deres hudfarve, køn, sprog, religion, politiske anskuelse, nationale, etniske eller sociale oprindelse, formueforhold, handicap, stilling og uafhængig af, om de er soldater eller civile.

Samtale

Hvor hentede Andrew og Hilda vand, før de fik vandposten?

Hvem er Deus?

Hvad laver Røde Kors i Burime?

Kender eleverne noget til Røde Kors i deres lokalområde?

Aktivitet

Skriv Røde Kors' syv principper op på tavlen. Diskuter, hvad principperne betyder. Lad eleverne omformulere principperne, så de bliver lettere at forstå for børn.

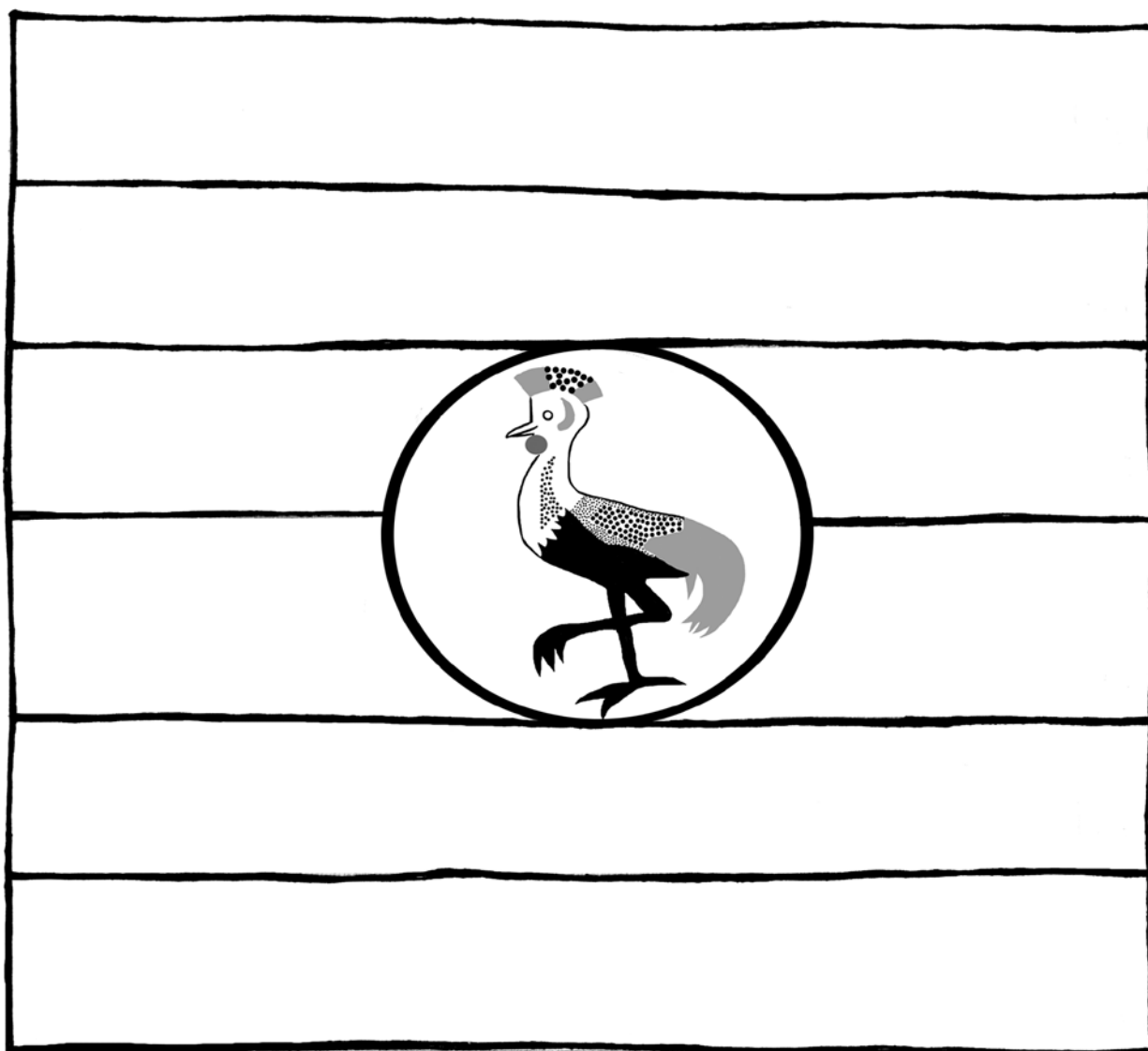
Hvert år – den første søndag i oktober – samler Dansk Røde Kors ind i hele landet, og her kan alle – både børn og voksne – være med til at skaffe penge til hjælpearbejdet. Børn under 11 år skal følges med en voksen, mens børn mellem 11 og 18 godt må gå to og to. Ruterne er planlagt til at vare cirka tre timer i roligt tempo, hvor der er tid til både at få samlet penge ind og få en snak om det at hjælpe andre. Hvis I har brug for at tilmelde en større gruppe til landsindsamlingen – for eksempel eleverne i følgeskab med deres forældre – er I velkomne til at kontakte Dansk Røde Kors' skoletjeneste for mere information. Telefonnummeret er 35 25 92 00.

Kopiark

KOPIARK 1: Flag

KOPIARK 2: To sange og en skolebøn

The School Prayer

Look at me Oh God,
As my heart silent all
To you all I turn
For the sins I have committed
I pray to be forgiven
In all that I have been good
I pray to be encouraged
For under your guidance Oh God
Where all is peace I will be led
Not to sob but to rejoice
As my hand in yours lies
AMEN

The National Anthem

1.
Oh Uganda! Oh Uganda! May God uphold thee,
We lay our future in thy hand,
United free, for liberty,
Together we'll always stand.
2.
Oh Uganda! Oh Uganda! The land of freedom,
Our love and labour we give,
And with neighbours all,
At our Country's call
In peace and friendship we'll live.
3.
Oh Uganda! Oh Uganda! The land that feeds us,
By sun and fertile soil grown,
For our own dear land,
We'll always stand,
The Pearl of Africa's crown.

The School Anthem

Omkvæd
We younger women and men of Uganda
Are marching along the path of Education
Singing and dancing with joy together
Uniting for a better Uganda.

1.
We are the pillars of tomorrow's Uganda
Let's rise now, embrace true knowledge
Yielding discipline, resourcefulness
To re-build the Great great pearl.
2.
We know the way into the land of enlightenment
Has thorns, creepers, valleys and mountains
Come what may, we shall overcome
For the glorious time to come.
3.
Parents and teachers and the youth of this nation
Rise with us, support our endeavors
Led by God who's the source of life
To uplift our mother land.

KOPIARK 3: Noder

The National Anthem

G-dur

Solo: Oh U - gan - da_ Alle: Oh U - gan - da! May God up - hold thee,
we lay our fu - ture in thy hand U - ni - ted free, for li - ber - ty, to - geth -
er we'll al - ways stand.

The School Anthem

Eb-dur

Ømkvæd: We young - er wo - men and men of U - gan - da are march - ing a long the
path of e - du - ca - tion, Sing - ing and danc - ing with joy to - geth - er. U - ni - ting
for a bet - ter U - gan - da_

Vers:

We are the pil - lars of to - mor - row's U - gan - da. Let's rise now_
em - brace to know - ledge. Yield - ing dis - ci - pline, re - source - ful - ness.
To re - duce_ the Great, great pearl.

KOPIARK 4: Tæl til ti på rukiga og engelsk

1 = emwe / one	
2 = ebiiri / two	
3 = e shaatu / three	
4 = eina / four	
5 = eitanu / five	
6 = mukaga / six	
7 = mushanju / seven	
8 = munana / eight	
9 = mwenda / nine	
10 = eikumi / ten	

KOPIARK 5: Lav jeres egen fodbold

Andrew og hans venner spiller meget fodbold i frikvarterne.
De har selv lavet deres fodbold, og det kan du også. Du skal bruge:

- 1 strømpe
- Fyld: Gamle klude, tøjstrimler, krøllede plastikposer, eller hvad du nu kan finde
- Sejlgarn eller en stærk snor (2 stykker)

<p>1) Bind snor rundt om strømpens tåspids. Vend strømpen med vrangen udad.</p>	
<p>2) Put fyld ned i strømpen, helt ud i tåspidsen. Den skal være hård og rund som en fodbold.</p>	
<p>3) Bind snor rundt, så du lukker strømpen. Buk resten af strømpen ned om bolden.</p>	

KOPIARK 6: Madopskrifter fra Burime

til 10 personer

Chapati

3 dl lunkent vand
2 tsk tørgær
2 tsk bagepulver
2 æg
1 kg mel
olie

Tørgær og bagepulver opløses i vand. De øvrige ingredienser blandes i og æltes, til dejen slipper skålen. Dejen rulles ud i cirka 3 mm tykkelse, så foldes den og rulles ud igen. Dejen skæres i runde plader på størrelse med den pande, som chapatierne skal bages på. De bages i lidt olie. De skal være gyldenbrune på begge sider. Serveres varme eller kolde til ris, kød eller grøntsager eller blot til te eller kaffe.

Ris

6 dl ris
8 dl vand
1 spsk salt

Ris, vand og salt hældes i en gryde med låg på, og der tændes for højeste blus. Når vandet koger, skrues der lidt ned, og risene koger i 12 minutter. Risene skal derefter trække under låg i yderligere 12 minutter.

Kylling med frisk tomat, løg, krydderier og ris

2 kyllinger
4 store løg
8 tomater
timian, salt og peber

Kyllingerne deles i ti stykker hver. Ben og knogler skæres ikke fra, de skal koges med, da det giver kraft og saft til smagen. Løgene skæres ud i ringe. Tomaterne skæres ud i både. Det hele kommes i 2 liter kogende vand og koger sammen med timian, salt og peber i cirka 45 minutter. Når kyllingstykkerne er møre, hældes det meste af vandet fra, og de kogte ris blandes i.

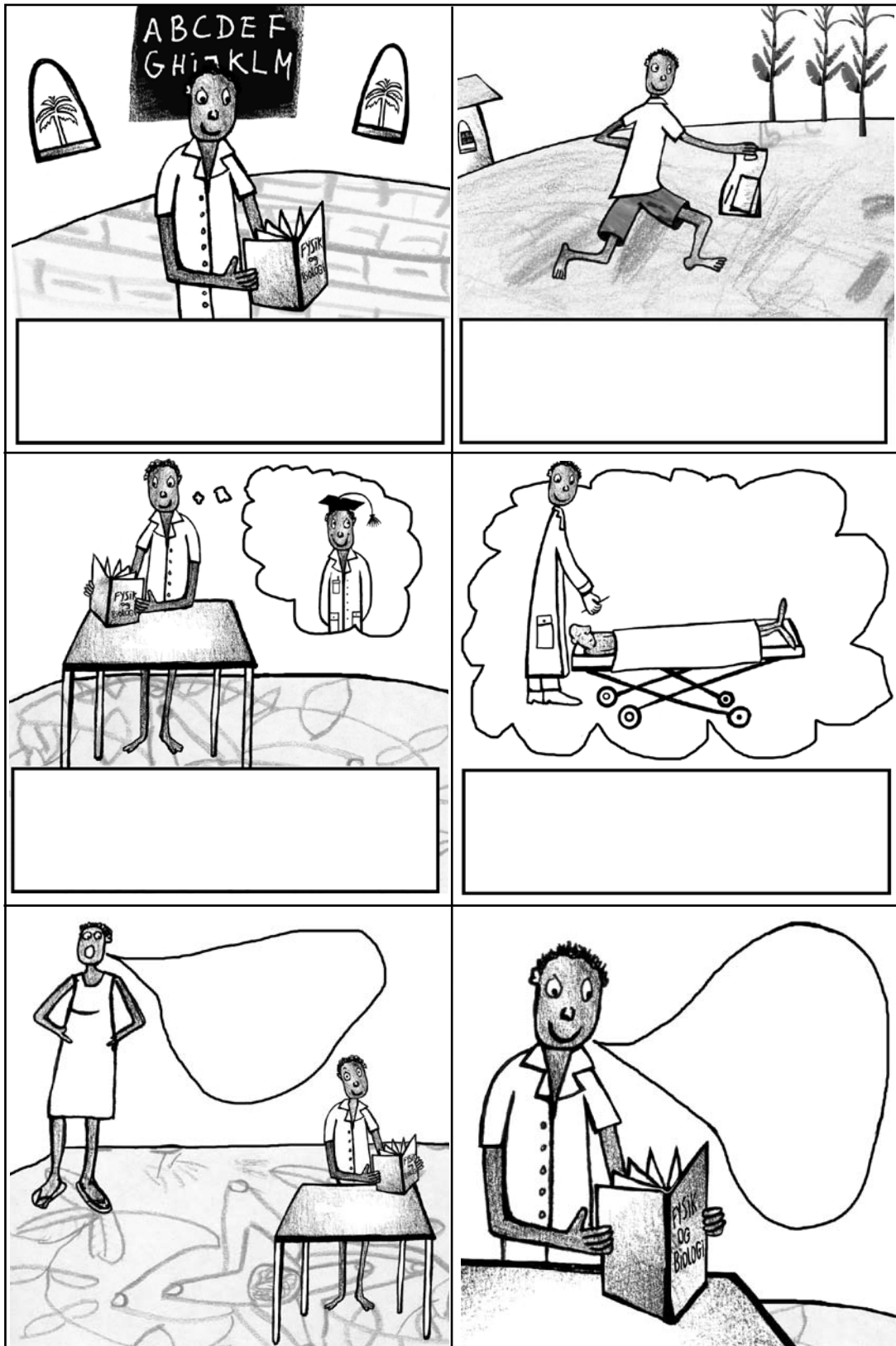

Te

4 kanelstænger
1 spsk snittet ingefær
1 tsk nelliker
1 dl sukker
1 l vand
1 l mælk
2 spsk uparfumeret te

Kanel, ingefær, nelliker og vand bringes i kog. Mælk, sukker og te tilsættes og bringes i kog. Teen serveres straks i glas. Den hældes op gennem en te-si, så krydderierne og tebladene ikke kommer i glasset.

KOPIARK 7: Tegneserie om Andrews fremtidsdrømme

Materiale- og linkliste

Fra en billedkunsttime
i Hildas klasse.

Supplerende materialer og links til brug i undervisningen

- Bjørning, Gertrud: "Børn i Uganda – om forældreløse børn", Danida, 1991
Om forældreløse børns vilkår. Bogen supplerer filmen "Du store verden – 39 søskende".
Bagerst findes to historier, som kan læses højt for eleverne.
- Grandt, Rud: "Afrikanske børnefabler", G.S. Forlag, 1974 – 1982
Der er fem bind i alt, alle med illustrationer.
- Hansen, Claes Bertram: "Aktivitetshæftet Uganda-Danmark", Ungdommens Røde Kors/Mellempøkeligt Samvirke, 1990
I hæftet findes mange spændende informationer om børneliv i Uganda og mange kreative forslag til aktiviteter og leg.
- Nørby, Ghita: "Operation Oskar – med Ghita Nørby på besøg hos bjerggorillaerne", DR Multimedia, 1998
I dagbogsform fortæller Ghita Nørby om sit møde med Uganda og landets bjerggorillaer. Mange farvebilleder.
- "Zapp jorden rundt" (Ungdomsmagasin om globale forhold) nr. 4, 1999: Krop – artikler om hvordan unge i den tredje verden pynter deres kroppe.
- www.u-web.dk
Danida har lavet websitet U-web for børn og unge og deres lærere om ulande. U-web er et undervisningssite, der primært er beregnet til folkeskolens ældste elever, men der findes samtidig megen nyttig information om den tredje verden. Bøger, artikler, video, cd-rom og links om Uganda finder du ved at klikke på ikonet "Pæd. Servicecenter". Hvis du er interesseret i ulandsmateriale for folkeskolens yngste elever, skal du klikke på ikonet "Ulandskalenderen".
- www.drk.dk
Dansk Røde Kors har et website, hvor du kan finde yderlige oplysninger om Uganda. Vælg menupunktet "Her arbejder vi", derefter "Samarbejdslande" og vælg herefter "Uganda" i menuen i venstre side.
- www.skole.drk.dk
Dansk Røde Kors' skoletjeneste har et website til skoleelever. Websitet henvender sig primært til de ældste klasser, men kan også bruges af de yngre elever. Her kan du blandt andet læse om børn i verden, ulande, krig, naturkatastrofer og finde billeder, artikler og meget mere.
- www.redbarnet.dk
Red Barnet har et website med mange nyttige informationer om børns vilkår i blandt andet Uganda. Vælg menupunktet megafonen "i venstre side". Klik derefter på det tema, som er mest relevant for dig.

Andre links til læreren

- www.um.dk
Via dette website kan du blandt andet bestille Danidas årsberetninger og andet gratis materiale fra Udenrigsministeriet.
- Dyreliv 1 – på engelsk: www.volcanoessafaris.com/gorillas.html
- Dyreliv 2, om truede dyrearter – på engelsk: www.iucn.org/themes/ssc
- Fakta om hiv/aids på verdensplan – på engelsk: www.unaids.org
- Fakta om malaria – på engelsk: www.rbm.who.int
- Fakta om sundhedstilstanden i verden – på engelsk: www.who.int/en/
- Fakta om Uganda – på dansk: www.leksikon.org/art.php?n=3065
- Fakta om Uganda her og nu – på engelsk: www.myuganda.co.ug
- Fakta om Ugandas regering – på engelsk: www.statehouse.go.ug/
- Statistiske oversigter med tal for alle verdens lande:
The World Factbook 2007: www.cia.gov/cia/publications/
UNDP's årsberetning fra 2007/8: <http://hdr.undp.org>
Danidas website med tal: www.udviklingstal.dk

Filmhenvisninger

De listede film kan købes hos Det Danske Filminstitut, www.dfi.dk eller lånes på biblioteket www.bibliotek.dk

For eleverne

- "Du store verden – 39 søskende" (1991) 75 min./Uganda
- "Fisk begynder med F" (1994) 103 min./Ghana
- "Hvad nu Bhatso?" (1997) 81 min./Malawi

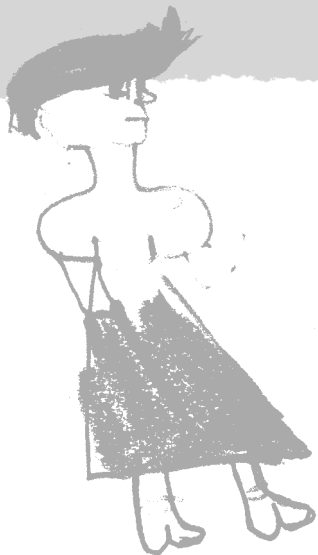
For læreren

- "Konys hær" (1997) 75 min./ Uganda
- "Natskygger" (1993) 51 min./ Tanzania

For yderligere film, kontakt:

- Dit lokale bibliotek
- Det danske filminstitut på www.dfi.dk eller på telefon 33 74 34 00 og spørg efter videokataloget "Fjerne naboer".

Links målrettet folkeskolens yngste elever

- www.naturkultur.org
Ungdommens Røde Kors har udviklet et undervisningssite om Tut og Ida som rejser rundt i Uganda. Målgruppen er 5.-6. klasse.
- www.u-landskalender.dk
U-landskalendermateriale for børn og unge. Skriv fx. www.ulandskalender.dk/
Ulandskalenderen i 2007 tog udgangspunkt i Guatemala, Mellemerika.
Ulandskalenderen i 2008 handler om Uganda.

Faglitteratur anvendt i arbejdet med lærervejledningen

- Armstrong, Thomas (oversat af Susanne Aabrandt, 1999): "Mange Intelligenser i Klasseværelset", Adlandia, 2003
- Bratton and van de Walle: "Democratic Experiments in Africa", Cambridge, 1997
- Buttenschøn, Claus og Olaf Ries: "Ind i historien – Danmark og verden", side 25-46, Alinea, 2002
- D'Almeida-Topor, Héléne: "Naissance des états africains, XXe Siècle", Casterman, Giunti, 1996
- "Danidas årsberetning 2000", Udenrigsministeriet, Danida
- "Danidas årsberetning 2001", Udenrigsministeriet, Danida
- "Danidas årsberetning 2002", Udenrigsministeriet, Danida
- "Danidas årsberetning 2003", Udenrigsministeriet, Danida
- "Danidas årsberetning 2004", Udenrigsministeriet, Danida
- "Danidas ' strategi for udviklingssamarbejdet 2004 - 2008 ' Udenrigsministeriet, Danida.
- Det danske filminstitut: "Fjerne naboer – videokatalog", www.dfi.dk
- Faber, Kim: "International Aids dag: Uganda: Tvivl om aids succes", Politiken 1. dec. 2002
- Gardner, Howard (1997): "De mange intelligensers pædagogik", Gyldendal Undervisning, 2002
- Gyldendals etbinds leksikon, Fakta, om Afrika og om Uganda, Gyldendal, 1987
- Landbrugsraadet: "Tal om landbruget", 2001
- Langager, Søren: "Den æstetiske dimension", i Pædagogisk orientering nr. 6, 1996
- Magnussen, Pascal: Dansk Bilharzias Laboratorium – telefoninterview 2003
- Rapport UNABS, 'Sub-Saharan Africa, Aids epidence update, Regional summary 2008.
- Schmidt, Lars-Henrik: "En dansende skole", <http://udd.uvm.dk/200102/>
- Simensen, Jarle: "Afrikas historie", Politiken, 1996
- Tidsskriftet Udvikling, temanummer om Uganda, nr. 4, november 2000, Udenrigsministeriet, Danida
- Tidsskriftet Udvikling, temanummer om Partnerskab 2000 – Uganda, nr. 1, januar 2001, Udenrigsministeriet, Danida
- Vilby, Knud: "Uganda – en politisk og økonomisk oversigt", Udenrigsministeriet, Danida, 1998

Links anvendt i arbejdet med lærervejledningen

- www.alertnet.org
- www.aidsfondet.dk/?id=756 – Aidsfondet
- <http://avert.org/aidsuganda.htm> – Politik-baggrundshistorie:
- www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html – The World Factbook 2007"
- http://hdrstats.undp.org/countries/data_sheets/cty_ds_VGA.html
- www.myuganda.co.ug/edu – Uddannelsessystemet
- www.rbm.who.int – Roll Back Malaria
- www.sst.dk – Sundhedsstyrelsen

- www.udviklingstal.dk – Udenrigsministeriet, Danida
- www.um.dk/da/menu/Udenrigspolitik/LandefaktaAfrika/Uganda – Udenrigsministeriet, Danida
- www.undp.org - Tal for Uganda (Human development Reports 2003, 2005 og 2007)
- www.aidsuganda.org/index.php – Uganda Aids Commission
- www.unaids.org – Joint United Nations Programme on HIV/AIDS
- www.who.int – WHO

**“Andrew og Hilda er naboer
– en bog om børneliv i Uganda”**

Indlæst af: Niels Bender
Produceret af: Anne-Katrine Nørholm
Teknik: AV-Lyd

Track 1-17: Elevbogens kapitler (43:25 min.)
Track 18: 1. vers af "The National Anthem" (00:23 min.)
Track 19: "The School Anthem" (01:17 min.)
Track 20: Børn tæller til ti på rukiga og engelsk (00:24 min.)

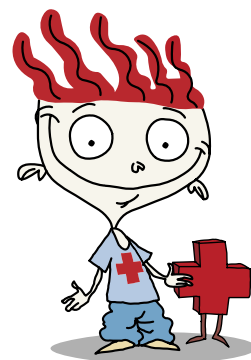
© Dansk Røde Kors 2003
CD-4-DRK

Dansk Røde Kors

Dansk Røde Kors

Skoletjenesten
Blegdamsvej 27
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 92 00
Fax: 35 25 92 92
www.skole.drk.dk
E-mail: skoletjenesten@drk.dk

www.skole.drk.dk